

Tranås/Ydre Släktforskarförening

Medlemsblad hösten 2016

Så söker
man
anhöriga
i Amerika

Sidan 4

Undret vid
Barnastenen

Sidan 10

Tranås
Kommunalstämma
år 1883

Sidan 8

Lyssna till
föredrag med
Johan Birath

Sidan 3

Ordförandes tankar

Så har vi klarat av ännu en sommar, kvällarna blir mörkare och träden vissnar! Att hösten är på gång är lätt att se, och med hösten kommer lusten att släktforska. Att krypa in och kura ihop sig framför datorn och vandra runt bland socknarna och försöka tyda prästernas ibland nästan olästa skrivstil. Att göra fynd i forskningen och att hitta det man länge letat efter det är en släktforskares höjdpunkt.

Men det finns även annat som berikar tillvaron på ett alldeles speciellt sätt och det är Släktträffar! Har du någon gång funderat på att förverkliga drömmen om en släktträff så tveka inte. Vänta inte, gör det nu medan dom finns kvar som du kan utbyta minnen med. Dina träffar på nätet med olika släktingar i bokstäver och siffror kan aldrig ersätta mötet mellan människor av kött och blod. Tro mig, jag prövade det i somras. Det kräver en hel del jobb men det är det väl värt. Den du minst anar av dina släktingar har minnen och berättelser som du aldrig skulle fått ta del av om ni inte träffats. Dokumentera det du forskat fram och skriv ner din historia. Vill du sen göra som jag dela med dig av din berättelse så lovar jag att tacken och lovorden inte låter vänta på sig. När den yngre generationen sen kunde läsa mina berättelser tillsammans med en äldre person och den själv kunde berätta vidare, då blev jag väldigt glad att jag verkligen åstadkom denna släktträff. Detta att träffas ung som gammal tillsammans är så viktigt. Vi har så mycket att lära av varandra. Det var en fantastisk dag, ett minne man glatt bär med sig länge, länge.

Dagen började vid det dukade kaffebordet i trädgården. Jag är gammalmodig och gillar gamla traditioner så jag hade dukat upp med bullar och sju sorts kakor. Gissa om det var populärt bland slakten och mest uppskattat var det av den yngre generationen. De åt av hjärtans lust och jag njöt av att se deras goda aptit. Naturligtvis fanns kakor som också bakades av min farmor och därmed fanns en berättelse. Små ting med stor betydelse!

Som vanligt är höjdpunkten på vår sommarvistelse i Ydre den traditionella ”Norra Vi-veckan”.

Under veckan kan man lyssna till olika föredrag och underhållning men också träffa många ”hemvändare”. Dessutom kan man varje dag dricka kaffe och njuta av fantastiskt kaffebröd som bakats och serveras av trakten ungdom! Lagom till veckan gav Björn Johansson, som tidigare var Hembygdsföreningens ordförande under många år, ut två nya böcker. En bok om de personer som begravts på Norra Vi kyrkogård. I boken fanns bilder på alla gravstenar samt en kort berättelse om de begravda. Den andra boken är en inventering av gamla dass, vattenkällor och jordkällare samt ladugårdar. Båda finns att köpa antingen som bok eller på USB-minne. Ett fantastiskt arbete av Björn som visar hur vår landskapsbild förändrats genom åren.

Höstens program i föreningen hittar du härintill och glöm inte notera i almanackan vilken dag medlemsmötet är.

Du som fått ett inbetalningskort, som påminnelse om medlemsavgiften, betala så fort du kan annars tar vi bort dig och det vill vi inte!

Välkomna i höst på våra olika aktiviteter!

Gerd Brisfjord Karlsson

Ordförande

Nya medlemmar

Vi har glädjen att hälsa dessa nya medlemmar välkomna i föreningen. Vi hoppas ni och alla medlemmar ska trivas och känna hur värdefullt det är att vara

medlem i en släktforskarförening.

Varmt välkomna!

Hjördis Ahlner, Vadstena
Britt Andersson, Tranås
Sören Andersson, Tranås
Ing-Marie Castensson, Unnaryd
Lisbeth Enander, Limhamn

Stefan Gustavsson, Adelöv
Hjördis Levin, Farsta
Ulla Lingmert, Tranås
Lars Rune Lingmert, Tranås
Nami Miller Andersson, Sommen
Per Rosqvist, Sunhultsbrunn
Klas Wallén, Tranås
Håkan Westman, Tranås

Program hösten-vintern 2016-17

Historisk resa med Ove Rubensson

Lördagen den 24 september kl. 10.00

Ove Rubensson tar med oss på en historisk återblick och berättar om kvarnar, tingsplatser och marknadsplatser. Vi samlas vid Parkhallen i Tranås kl. 10.00, där vi tar oss med bil till de olika platserna (samåk gärna). Ta med fikakorg.

Berättarkväll

Torsdagen den 20 oktober kl. 18.30

Sven Olof Friman berättar om Gentlemannatjuven från Askeryd Karl Alfred "Göken" Johansson. Kaffeservering. Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Arkivens dag

Lördagen den 12 november kl. 11.00 - 16.00

Kl. 14.00 berättar Johan Birath.

Mellan kl. 11 och 16 kan du ta del av föreningarnas arkivmaterial. Kaffeservering.

I samarbete med Holavedens Hembygdsförening
Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Julkaffe

Torsdagen den 1 december kl 18.30

Julkaffe med underhållning och lotterier.
Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Öppet hus

Lördagen den 4 februari 2017, kl 11.00-14.00

Ta chansen att träffa andra medlemmar i föreningen och ta del av vårt innehållsrika arkiv och många användbara databaser. Kaffeservering.

Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Folksam

Lars Karlsson

Tel. 076-125 30 39, lars.karlsson@folksam.se

 **Studieförbundet
Vuxenskolan**

Tranås

0140-163 04

Att hitta anhöriga i Amerika

I medlemsbladet för hösten 2015 skrev jag en artikel om varför jag började släktforska. Ett av mina huvudsakliga skäl var att jag hade släktingar i Amerika. Två av fyra syskon utvandrade, som så många andra svenskar, i början av 1900-talet och plötsligt var släkten halverad på min fars sida. Inom familjen var kunskapen om dessa släktingar dålig. Jag har alltid tyckt det varit märkligt att en släkt kunnat splittras och att de inte hållit kontakten med varandra bättre. Så lever jag nu i en tid där kommunikation över hela jordklotet tas för given. Jag är nog alldeles för snar att döma. Det kan ha skrivits betydligt fler brev än jag vet och åtminstone ett eller två besök har gjorts av 'hemvändande' amerikaner som hälsat på. Men inom min närmaste släkt tycktes det vara ett betydande hålrum i familjealbumet som ingen vetat hur man skulle fylla. Hur får man kunskap om befolkningen och vart de flyttat i ett annat land, och hur ska man kunna ta kontakt om det kräver ett annat språk? Det behövs även lite mod för att våga ta kontakt. Åtminstone var inte jag beredd på vad jag skulle finna och hur jag skulle kunna hantera det. Då tänker jag inte först på fakta om personer eller öden, utan mer på om jag verkligen var beredd att utöka min familj. Det råder ingen tvekan om att man måste vara beredd på att här efter är du en släkting och för mig blev det ett moraliskt ansvar att stå kvar. Det här låter kanske konstigt, men det är min upplevelse att när du väl fått kontakt med dina amerikanska släktingar och de öppnat upp sina liv för dig och du så att säga stillat din törst efter kunskap, du måste hålla fast vid dina kontakter, allt annat vore (känner jag) ett svek. Det skulle vara lätt att, så att säga, tacka för informationen och sedan vara nöjd. Nej, sträcka ut handen och sedan dra den tillbaka är inte min melodi. Men det kan bli ganska arbetsamt och krävande, om än stimulerande, att hålla kontakten. För varje släktgren jag har fått kontakt med har budskapet snabbt spridits likt en löpeld och genast har jag fått ytterligare tre-fyra släktingar att skriva till. Det senast året har jag haft kontakt med ett dussin personer och jag är ju ensam att skriva till var och en. Det var jag inte beredd på. Tack vare tv-programmet Allt för Sverige var jag dock lite förberedd på hur viktigt det här med familjehistorien var för våra svenskättlingar. Jag kan verkligen skriva under på att de starka känslor som kommer upp, i samband med att minnena av den äldre generationen och våra gemensamma rötter berörs, är sann. De älskar givetvis sina äldre, men hyser också en oerhörd stolthet och tacksamhet till dem för de uppoffringar de gjorde för sin familj, för kommande generationer och för att de byggde landet. Här finns en stark grund till den patriotism som vi svenskar inte riktigt känner på motsvarande sätt.

Min tanke var att dela med mig om hur jag har gjort för att släktforska på Amerika-emigranter. Men jag inser när jag skriver det att jag inte på långa när är en expert på det här med emigrantforskning. Många av er har hållit på med släktforskning långt längre än jag och säkert forskat mycket på Amerika redan. Släktforskarförbundet har dessutom en särskild handbok i detta ämne skriven av den välkände Ted Rosvall och Anna-Lena Hultman. Emigrantforskning heter den och kan köpas i Släktforskarförbundets nätbokhandel som man hittar på www.genealogi.se. Jag inser också att jag inte har varit så ordentlig på att spåra mina släktingar via de register man oftast talar om, nämligen passagerarlistor från Göteborg (Emigranten populär) och ankomstregister från Ellis Island, <http://libertyellisfoundation.org>. Det kan bero på att jag redan hade ett hum om vart de tog vägen. I mitt fall var det Chicago. Passagerarlistorna är annars viktiga om man inte redan vet vart de begav sig. En ytterligare insikt jag gjort är att jag är en sann smålänning, dvs både snål och envis. Jag har därför dragit mig för att betala för olika medlemskap eller inloggnings, och jag har inte skickat efter några originaldokument. Min tanke har varit att när jag väl har lyckats få kontakt med någon efterlevande så blir de uppgifter jag funnit bekräftade eller förkastade i det utbytet av information. Och det har inte varit ägandet av ett dokument som har varit det viktiga utan den information de har och som jag ändå på omvägar har lyckats få. Med envishet kan man komma ganska långt i alla fall. Det sagt så har jag ändå köpt abonnemang på Ancestry www.ancestry.se. Det kostar två tusen kronor, men släktforskarföreningen har ett abonnemang och det är till för dig som medlem i föreningen att använda. Kom ner på tisdagskvällar när vi har medlems-

Min farfars syster Anny Aronsson gifte sig med Sven Persson, ursprungligen från Sunne. Han bytte namn till Swan Burklund i USA. Familjen bosatte sig i norra Wisconsin. Fotot är taget 1922.

öppet! Det är ibland nödvändigt att titta närmare på de uppgifter man finner och då behöver man tillgång till bilden av dokumentet. Det är min uppfattning att Ancestry är ledande när det gäller insamling och presentation av källinformation avseende utlandskällor. MyHeritage heter ett annat stort företag som har liknande material, men jag har inte erfarenhet av deras kvalitet för jämförelse. Jag kan starkt rekommendera att använda deras tjänster. Var inte rädd för vad som sägs om alla tips (gröna löv) att de kan leda dig fel. Du är vuxen nog att själv kunna tänka kritiskt och inte nöja dig med andras uppgifter. Sök själv fram källorna. (De flesta tips jag har satt någon trovärdighet till och sparat har efteråt gått att bekräfta av efterlevande släktingar, och då var det ju inte så fel att jag sparat dem). Innan du bestämmer dig för att köpa ett abonnemang kan du göra som jag gjorde och fortfarande gör ibland. Googla! www.google.se. Det är förvånande vad mycket man kan hitta genom att bara söka på släktingarnas namn och årtal. Här gäller det att amerikanisera deras namn, Aronsson blir Aronson med ett s. Anny blev Anna eller Anne eller Ann – prova alla kombinationer. Gustaf som hette Johan i mellannamn blev John i USA. Kombinera gärna med den stat de bodde i. Ofta kan det komma fram information om man själv kan lägga till några fler detaljer. Kanske vet du även vilket county de tillhörde, motsvarar kanske bäst vårat län. Då kan även barns födelseuppgifter komma fram eller vigselbevis. Sök på datum med både siffror och bokstäver. Lägg till ordet obituary som betyder dödsruna. Det har varit viktigt för många amerikaner att skriva dessa och de finns i tidningar och på olika begravningsbyråers hemsidor. Googla igen och lägg till ordet family tree. Ibland hittar man andra släktforskares forskning på internet. Det kan ge en kontakt för informationsutbyte eller bara ett tips. Ta inte sådana uppgifter som färdiga bevis eller given sanning, utan forska vidare själv, sök dig mot källan. En väldigt informativ sida på internet är www.familysearch.org. Den är driven av The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints och är den i särklass största gratissidan. Ibland länkas man vidare till betaltjänster, men oerhört mycket information kan hämtas ändå utan originaldokumentet. Här kan det vara på sin plats att inflika när det gäller de flesta söksidor och de resultat man får att det är avskriven

information. Många gånger av personer som inte är helt vana vid språket eller handstilar. Det gör att det förekommer en hel del felstavningar och man kan behöva ha det i minnet då man får sökträffar. Ibland finns rätt information bakom fel namn. När man sedan tror sig ha funnit levande släktingar så har jag fått sökträffar på olika telefonnummersidor (www.whitepages.com, www.spokeo.com, m.fl.). Ibland ser man på en del sidor namn på personer som troligen är anhöriga eller är relaterade till denne. Det kan vara värt att notera i marginalen. Adresserna är inte helt enkla att förstå om det är den senaste eller en i raden av olika kända adresser som personen haft. Jag har inte kontaktat någon brevledes ännu. (Jag är ju glad anhängare av ett annat sätt att kommunicera). Min väg till kontakt har varit Facebook. www.facebook.com. Det är inget fel på att skriva ett vanligt brev till USA. Ett utrikes frimärke kostar bara 12 kr. och det tar en vecka för ett brev att nå fram. Facebook kan dessutom vara lite besvärligt. Först måste man ju söka fram den person man tror sig leta efter. (Här kommer de marginalanteckningar man hittat om troliga anhöriga till nytta). Hittar man en person med dessa i vänlistan har man troligen hittat rätt. Inte sällan, om de är offentliga, kan man bläddra bland deras inlägg och någon gång nämns kanske en kär farmor eller morfar i texten. Bingo! Därpå kommer svårigheten att skicka ett meddelande. Är man inte redan vän med personen läggs ditt meddelande på en särskild plats som heter meddelandeförfrågningar och det är inte säkert det uppmärksammas. Man kan givetvis alltid försöka bli vän med personen först. I mitt fall har jag sökt efter de yngsta eller de som verkar vara väldigt aktiva på Facebook. De har en bra koll på allt som har med deras Facebook att göra och missar sällan en förfrågan. De är inte heller rädda att svara eller titta på meddelanden från okända. De vet vem farmor eller morfar var och är minst lika intresserade av att veta mer om sin släkt. Löpelden är ett faktum. Jo och förstås en sak till. Du måste skriva på engelska. Det finns översättningssidor om du är osäker, ex. Google translate www.translate.google.com som översätter någorlunda bra. Så gör ett försök, våga! Jag möttes av jubel och glädje: "You found us!"

Torbjörn Aronsson

Nyttiga länkar som inte nämns i artikeln:

Emiweb med passagerarlistor mm:
www.emiweb.eu

Folkkräkningen 1040 online på National Archives:
1940census.archives.gov/

Information om gravar:
www.findagrave.com

www.billiongraves.com

Ett par engelska sidor med många länkar till olika resurser:

<http://www.stevemorse.org/>
<http://www.cyndislist.com/>

En sida om att söka i historiska tidningar:
<http://chroniclingamerica.loc.gov/>

Kusinträff 2016

Varje sommar försöker jag, Iréne Nordell, min bror och våra kusiner att träffas för att umgås och ha trevligt. Förra sommaren frågade jag dem varifrån vårt efternamn kommer. Kusinerna var helt övertygade om att det kom från torpet Motan i Linderås socken. Tack vare min släktforskning kunde jag berätta för dem att så förhåller det sig inte, utan det är ett grenadjärstorp på östgötaslätten som är upphovet till namnet Nordell. Nu var nyfikenheten väckt, därför beslutades att sommaren 2016 skulle vi göra ett besök i Östra Skrukeby församling där detta grenadjärstorp fanns i början på 1900-talet. Uppgiften för mig blev således att hitta så mycket som möjligt om grenadjärstorpet och när våra farföräldrar Hjalmar och Signe Nordell var bosatta där.

Rekryten Hjalmar Adolfsson Nordell skrivs den 11/11 1900 i Norslunds grenadjärstorp under Norrunda rusthåll Östra Skrukeby församling. Indelningsverket med knekttorp upphör redan 1901 och har funnits sedan 1680-82, det ersätts nu av värnpliktsarmé. Farfar finns dock kvar som grenadjär i Norslund efter 1901 även farmor finns skriven i Ö. Skrukeby, de gifter sig 1904. Två barn finns också inskrivna i socknen med födelseåren 1905 och 1906. Det som förvånade mig var att födelseattester för dessa två barn skickats från Linderås till Ö. Skrukeby. Det var ju inte närmaste väg mellan Skrukeby och Linderås, visserligen fanns farfars föräldrar i Linderås. I oktober 1906 avskedas Hjalmar Nordell som grenadjär och 1 mars 1907 lämnar familjen Norslund och flyttar till Ängarp i Linderås.

Varför lämnar de denna socken, det var detta som gjort mig nyfiken på knekttorpet Norslund, fanns det kvar överhuvudtaget. För att söka efter torp är hembygdsföreningar och bygdeband till stor hjälp. Genom kontakt med Kajsa Carlegrim, vilken är verksam i Ö. Skrukeby hembygdsförening fick jag bekräftat att Norslund fortfarande finns kvar i stort sett som från början av 1900-talet, inga tillbyggnader är gjorda men givetvis renoverat. Nu blev det än mer spännande att göra ett besök på östgötaslätten.

Jag kunde inte lämna det här med att de två äldsta barnen var födda i Linderås. Hur mycket jag letade i kyrkböckerna från Linderås och Ö. Skrukeby så var familjen skriven i Ö. Skrukeby fram till mars 1907. Hittade så småningom några anteckningar jag själv gjort inför vår första kusinträff 2000, här fick jag förklaringen. Min far hade berättat för mej att Hjalmar och Signe aldrig var bosatta i Norslund utan fanns i Linderås. Grenadjärstorpet var utarrenderat, så varje år fick farfar resa till Ö. Skrukeby för att hämta ut arrendet. Farfar hade troligen återvänt till sin hemsocken

efter det att indelningsverket upphört 1901. Därmed föll alla bitar på plats. Av den anledningen var familjen inte kyrkobokförd i Linderås utan först efter det Hjalmar Nordell avskedats från sin tjänst som grenadjär 1906. Som släktforskare har jag lärt mej att det kanske inte förhåller sig exakt så som det står i kyrkböckerna och konstaterade därmed hur viktigt det kan vara att lyssna på den äldre generationen.

*Grenadjärstorpet Norslund
i Östra Skrukeby socken.*

Tack vare kartor i bygdeband hittade vi torpet, vilket låg vackert på en liten kulle och såg välskött ut och dessutom bevakat av larmsystem. Nu hade vi alla sett Norslund varifrån vi fått vårt efternamn. I hembygdsgårdens trädgård intog vi vårt medhavda kaffe och njöt av vackert väder och en levande landsbygd. Alla var nöjda med dagen som avslutades med ett besök i Ö. Skrukeby kyrka, här måste ju även farfar varit under sin tid i socknen.

Iréne Nordell

Släktforskningens dag

Det gick inte att ta miste på intresset från medlemmarna då vi på släktforskningens dag den 19 mars samlades för en dag i dataprogrammens tecken. För oss släktforskare går utvecklingen framåt med stormsteg. Det största framsteget har väl varit digitaliseringen av arkivmaterialet. Att snabbt kunna bläddra mellan volymerna med en knapptryckning via exempelvis Arkiv digital är oerhört praktiskt och tidsbesparande. Men utvecklingen går framåt även för de släktforskare som vill spara sina forskningsresultat på en dator. I dag kan man även spara sitt resultat på Internet och dela det med andra.

Under dagen visade Anders Johansson, Jörgen Jonsson och Torbjörn Aronsson några av de släktforskningsprogram som är aktuella. Anders visade "Min Släkt". Det är ett program som många forskare föredrar. Det har ett till synes enkelt utseende, men under utan finns alla de funktioner man behöver. "Disgen" är annars det program som flest släktforskare använder. Jörgen var vår vägvisare till programmet för dagen. Disgen är ett program som har funnits länge på marknaden och utvecklas av medlemsföreningen DIS. Programmet är stabilt och här finns alla funktioner man kan behöva. En stor fördel är att användarföreningen är så aktiv och anordnar utbildningar för användare. Som medlem i DIS får du en bra medlemstidning samt tillgång till ett forum för informationsutbyte och jämförelse mellan andra medlemmars släktträd. Därpå visade Torbjörn upp lite om "Ancestry" som är ett Internetbaserat sökprogram motsvarande Arkiv digital med tillgång till digitaliserat arkivmaterial. Ancestrys material är dock inte i färg men å andra sidan kan man få tillgång till arkiv från hela jorden, vilket passar den som vill söka

emigrerade släktingar. På Ancestry kan man dessutom bygga ett släktträd på motsvarande sätt som i de övriga programmen. Här är funktionaliteten inte lika väl utbyggd som i exempelvis Disgen. Slutligen presenterade Torbjörn även ett alldeles nyintroducerat svenskt släktforskningsprogram som heter "Genney". Genney har ett modernt utseende men är fortfarande i sin ungdom. Det har visserligen alla funktioner man kan behöva, men det kan behöva en eller två uppdateringar först innan alla barnsjukdomar har hittats. Bland annat erfor undertecknad att den så kallade GEDCOM-filen som behövs för att byta släktforskningsprogram inte lästes in ordentligt, vilket innebar att alla bilder fick sparas om på nytt till respektive person. Alla programmet finns i svensk översättning. Under dagen var det ca 30-35 besökare som fick mycket information med sig hem.

Torbjörn Aronsson

Claes Westling och domböcker

I april månad gästades släktforskarföreningen av Claes Westling från landsarkivet i Vadstena som berättade om vad man kan hitta i gamla domböcker. Eftersom Claes har skrivit en handbok om domböcksforskning var mycket hämtat därifrån men han visade också på mycket annat udda material som är användbart för släktforskare. Mycket bilagor till bland annat domböcker är intressanta och viktiga källor i forskningen. För att få tillgång till detta material måste man ta sig till landsarkivet och läsa det på plats. För även om digitaliseringen pågår hela tiden är endast 3 % åtkomligt via dator. Ett 40-tal av föreningens medlemmar hade kommit för att lyssna på Claes Westlings föreläsning och han fick efteråt svara på många frågor från publiken.

Avskrift av Tranås kommunalstämma oktober 1883

Protokoll hållit vid ordinarie kommunalstämma med Tranås köping den 22 Oktober 1883

§1 Stämmans lagliga kungörande vitsordades

§2 Föredrogs följande, kommunalnämndens afgifna förslag till utgifts- och inkomsts-stat för år 1883

<u>Utgifter</u>		<u>Inkomster</u>	
Polisens aflöning	800 kr	Beräknad behållning fr. förra året	200 kr
Gatubelysningen	150 kr	Planpenningar för torg och	
Nattvaktens aflöning	375 kr	marknadsplats	75 kr
Till fattiges underhåll	300kr	Extra inkomster	15 kr
Bytjenarens aflöning	25 kr	Utdebiteras å köpingens innevånare:	
Hyra för sammaträdeslokal	10 kr	personlig afgift å 50 öre per man	
Afgäld till stamhemmanet	20 kr	och 25 öre för quinna, beräknas till	125 kr
Aflöning till kyrkväktare och orgeltrampare		På fyrk resterande	1585 kr
här af beräknas för köpingen	60 kr		
Aflöning till barnmorskan	100 kr	Kronor	2000:00
Hyra för sprutboden	25 kr		
Skrifmaterialer m.m. till			
Kom. Nämndens. Ordförande	60 kr		
Diverse utgifter	75 kr		
Kronor	2000:00		

Uti detta förslag, som punktvis behandlades beslutade stämman enhälligt göra följande ändringar:

a) att Polismannens aflöning som i likhet med föregående år upptagits till 800 kronor, skulle i anseende till det ringa arbete som med denna befattning härstädes är förenat från och med den 1:a Januari 1884 nedsättas till 500 kr per år, hvarvid flera af stämmans ledamöter omnämnde sig känna fullt lämplig person till tjänstens ordentliga skötanden som för den sålunda beslutade aflöningen åtog sig befattningen, i händelse den nuvarande polismannen ej med den gjorda nedsättningen skulle åtnöjas.

Åt kommunalnämnden uppdrog stämman att till Kongl. Majt. Befallningshafwande ingå med anhållan om fastställelse av detta beslut.

b) att kommunalnämndens ordförandes ersättning för skrifmaterialer m.m. skulle från och med den 1:a nästa januari höjas från 60 till 100 kronor per år.

Öfriga i förslaget upptagna poster godkändes.

§3 Kommunalnämndena ordförande framlemnade uppgift å resterande ogäldne kommunalutskylder som upplästes, varvid afkortning deraf beviljades för följande personer, neml.

Skräddaren C. O. Borup som från köpingen afflyttat:	0.80 kr
Skrifvaren S. Holmström som från köpingen afflyttat:	1.60 kr
Skräddaren F. A. Pettersson som från köpingen afflyttat:	1.20 kr
Enkan Johanna Nilsson för fattigdom	0.80 kr
G. A. W. Brandberg för dito	5.10 kr
C. J. Johansson kvarteret Holmen, afkortades å restarande afgift till brandkassan i följd af att stämman ansåg hans hus blifvit för högt uppskattade af dåvarande taxeringsmän.	2.50 kr

från organisten J. A. Johansson framlemnades en skrifvelse angående hans ogäldna kommunalutskylder som upplästes. Hvarefter stämman beslöt att, som nämnda skrifvelse saknade befogenhet, ej något afseende skulle fästas derå, utan hans rest på laga väg uttagas och skrifvelsen läggas till handlingarna.

§4 För att å köpingen vägnar närvara wid mantalsskrivningen i Säby den 27:e nästkommande November

utsågas Hr. fabrikören M. Johansson och handlanden C.A. Andersson

§5 Att jämte ordföranden justera detta protokoll utsågs herrar bankdirektören F. Starkenberg och sjökap-
tenen A. F. Nordberg

Tranås som ofvan

D. Asproth

Kommunalstämmans ordförande

Detta är en avskrift av en kommunalstämma några år efter att Tranås fick köpings-rättigheter den 1 Januari 1882. Stavningen är exakt avskriven.

Kommentarer: I och med att Tranås fick köpings-rättigheter 1882 så var man tvungen att ha en polisman och för detta anlätades Fanjunkare E. Wetterhall för en lön av 800:-/år och som framgår av protokollet så ville man efter två år sänka denna lön till 500:-/år för att polisen hade för lite att göra. Wetterhall protesterade förstås men vid en extra kommunalstämma den 3/12 1883 behandlades protesten och lönen fastställdes 500:-/år. Wetterhall behöll ändå jobbet och vid nästa års budget kan man läsa detta.

Utdrag ur kommunalstämma 16 Okt 1884

§2 Stämman beslöt att med anledning av derom väckt fråga och äfven med anledning af en af polistjenstemannen E. Wetterhall till stämman inlemnad skrifvelse, att polistjenstemannens lön skulle tills vidare från och med den 1 januari 1885 bestämmas till Sexhundra kronor, dock med villkor att han för denna lön även aflönar 1) Vikarie, för de tider han af sin militära tjänstbefattning är borta från köpingen. 2) en så kallad extra polis, som skall dels tjenstgöra hvarje torgdags eftermiddag från kl. 2, dels marknadsdagar och dagen efter marknad, dels vid alla de tillfällen öfriga dagar då polistjenstemannen behöver biträde. 3) De öfriga extra poliserna som behöfves vid marknaderna. Detta beslut skulle delgifvas polistjenstemannen E. Wetterhall om han derpå ingår.

Man kan ju fråga sig om höjningen av lönen med en hundralapp verkligen var en höjning när den skulle räcka till att avlöna minst ytterligare en polis, och ibland två. Wetterhall verkar dock ha varit polisuppsyningsman ganska långt fram i tiden, ända fram till 1911 står han med denna titel i församlingsböckerna.

Fanjunkare (och Polis) Knut Emil Wetterhall föddes i Säby socken 1849-08-02, han gifte sig 1885-11-12 med Matilda Charlotta Hegardt född 1862-08-24 i Uddevalla. E. Wetterhall dog 1923-05-02 bosatt i Tranås.

Av protokollet ovan kan man också utläsa att klockare J.A. Johansson försöker få sin skatt avskriven. Hans skrivelse behandlades inte alls, medan andra personer fick skulder avskrivna av olika anledningar,

så klockaren försökte nog bara slippa betala.

Fyrktal

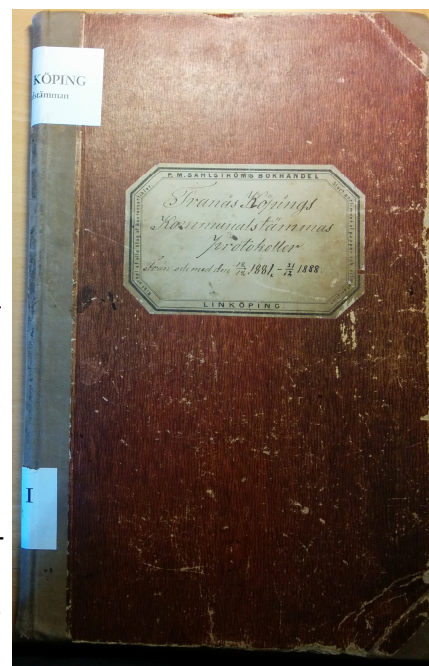
Raden ”På fyrk resterande 1585 kr” betyder att detta belopp debiterades ut som skatt efter fyrktal.

Enligt 1862 år kommunallagar så upprättades fyrktals-längder. Beroende på hur mycket mark man ägde, antingen hur många mantal man ägde, eller hur mycket en fastighet var taxerad till eller gav i avkastning så fick man ett antal fyrkar, som var lika med antal röster på kommunalstämma. Ägde man mycket hade man med andra ord många röster. Fyrktalet bestämde också hur mycket skatt man fick betala. De 1585 kronorna ovan delades alltså upp på det totala antalet fyrkar som fanns för de boende i Tranås köping, och debiterades som skatt. Noterbart är att även kvinnor kunde ha rösträtt med detta system, men endast om de var änkor och drev den avlidna mannens rörelse vidare.

Anders Johansson

Källor: Tranås kommunarkiv
Tranås köping AI 1 - Kommunalstämmoprotokoll 1881-1888

Säby Kyrkoarkiv
Säby AI:20c (1892-1894) Bild 219 / sid 1108
Säby AIIa:4 (1895-1902) Bild 211 / sid 1502
Säby AIIa:10 (1902-1911) Bild 179 / sid 2269

Barnastenen i Svinhult

Minns ni Martin Schibbye och Johan Persson, två journalister som satt fångna i ett Etiopiskt fängelse i 438 dagar. År 2013 var dessa killar ”Sommarpratarna” i Sv. Radios program ”Sommar” och jag lyssnade med stor spänning på deras dramatiska berättelse. En bit in i programmet blev jag mäkta förvånad.

Martin berättade hur han för att behålla någon värdighet och att ha något som ingen kunde ta ifrån honom, fokusera på sina minnen. Minnesstenar som hans pappa givit honom under barndomen. Där långt borta i främmande land isolerad och ensam låg han på golvet och mindes hur pappa Sture tog honom med på olika resor i hembygden och berättade vid minnesstenarna. En resa gick på krokiga grusvägar mellan Österbymo och Svinhult för att besöka Barnastenen och höra pappa berätta om Augusta och Jenny som där överlevde tre veckor i kyla och snö. Tänk att de små flickornas öde, mer än 100 år senare fanns i Martins tankar i fängelset långt bort i fjärran land!

Min mamma och min mormor berättade många gånger om hur Jenny, 11 år och hennes syster Augusta 8 år, överlevde i skogen under en gran vid en stor sten under 21 dagar. Jenny och Augusta var födda i mitten av en syskonskara på åtta barn. Ellen var äldst, 14 år och Bengt yngst, inte fyllda ett år. Familjen på 10 personer bodde i backstugan Åskhultet i Svinhult. Fadern var kolare och befann sig sällan hemma under veckorna. Fattigdomen var ständigt närvarande och hustrun hade svårt att få maten att räcka till. Den här dagen 1901 bad hon därför två av sina flickor att gå till Grindsbo där de brukade få lite hjälp med både mat och avlagda kläder. Barnen gav sig iväg och hoppades vara tillbaka innan kvällen.

I husförhørsboken för år 1895 – 1905 har prästen skrivit en lång historia om vad som hände. *”Flickorna Jenny och Augusta blefvo natten mellan den 13 och 14 nov 1901 uteliggande i skogen å Svinhults ägor nära gränsen till Råås, där de trots eftersökande medelst skallgång blefvo kvarliggande till Thorsdagen den 5 därpåföljande December...”*

Flickorna hade varit i Grindsbo där de fått lite gamla kläder, lite mat och en påse mjöl och var på väg hem.

De hade då tre kilometer att gå och eftersom de ville hinna hem före mörkret tog de en genväg. Men snöyra och blåst gjorde att barnen tappade orienteringen och gick vilse. De sökte då skydd under en stor gran vid en sten i hopp om att kunna gå vidare hemåt när det ljusnade. Under natten sjönk temperaturen till -8 grader, vilket gjorde att flickorna förfrös fötterna i sina hårt snörda kängor och kunde inte fortsätta gå. Hemma blev förstås modern orolig när barnen inte kom hem och gav sig ut att leta. Först nästa dag fick hon bud till maken och en skallgång ordnades. Men trots idogt sökande fann man inte flickorna. Skallgången blåstes av efter två dagar eftersom man ansåg att barnen inte kunde överlevt i den starka kylan. Det var nu bara de förtvivlade föräldrarna som fortsatte sökandet dag efter dag. Snön var meterdjup vilket försvårade sökandet ännu mer.

Så natten till första advent hade klockarfrun en märklig dröm. Hon drömde att hon såg två barn ligga under en stor gran och att de levde. Prästen Mannerberg utlyste då en ny skallgång och enligt husförhöret deltog 65 man. Efter fyra dagar inträffar undret och flickorna påträffas liggande tätt hopkrupna, utmärglade men vid liv. Man kan bara tänka sig föräldrarnas lättnad i det ögonblicket.

Flickorna fördes hastigt till Kisa lasarett där de fick god vård. Dock gick det inte att rädda deras ben. Både Jenny och Augusta fick benen amputerade, *”ett stycke nedanför knäskålen”*, skriver prästen. Östgöta Correspondenten liksom en Stockholmstidning startade

interfejs
Datasupport & försäljning

Östra Bergsgatan 5C 0140-74 13 60 info@interfejs.se
57336 Tranås www.interfejs.se

FASTIGHETS Småklarna
I TRANÅS AB

Göran Lennartsson, Reg. Fastighetsmäklare

Storgatan 4 0140-120 70 Fax 0140-190 20 info@fam nab.se
573 32 Tranås 070-520 70 55 www.fam nab.se

MÄKLARSAMFUNDET

en insamling till barnen som gav 30.000 kr. En stor summa på den tiden. "Instrumentmakare Verner från Stockholm skänker barnen konstgjorda fötter och ger dem bästa omvårdnad," skriver prästen. "Barnen hafva sen afflyttat till Kungsholmens församling i Stockholm för att där gå i skola", fortsätter han.

Då de tillfrisknat kunde de berätta att de flera gånger sett folk med lysande bloss men inte vågat visa sig eftersom det trodde det var "lysegubben". De berättade också att de haft sällskap av en ekorre som de matat med bröd. När de var helt utmattade var det han som räddade deras liv. Ekorren gnagde hål på den hårdfrusna mjölpåsen så att både han och flickorna kunde äta av mjölet. Vatten fick dom i sig genom att äta snö. Flickorna ansågs som ett medicinskt mirakel och deras öde blev känt långt utanför Sveriges gränser.

Jenny och Augusta blev duktiga i broderi och sömnad och fick först arbetade i Stockholm. 1916 flyttade båda till Västra Eneby och därefter Västra Ryd. Augusta dog där 1919 av hjärtfel och hon var då sömerska. Jenny flyttade till Falköping och avled där 1943.

Gerd Brisfjord Karlsson

Augusta 8 år och Jenny 11 år, tillsammans med översköterskan på Kisa lasarett, Anna Svensk

Giftermål med förhinder

Kronobergs län: Vigde uti Hjortsberga år 1850

Nummer 3. Första lysningsdagen 24/2. Mannens ålder 33. Kvinnans ålder 26.

Hemmansegaren och enkomannen Jonas Gustaf Simonsson i Ljustorp, Ryssby socken, samt pigan Anna Britta Svensdotter i Brunstorp.

Enkomannens förra hustru Ingrid Cajsa Johansdotter afled enligt arfskiftesbetyget d. 7 mars 1849 men enligt prestbetyget d. 18 maj 1848, det senare förnekar mannen och uppger d. 7 mars 1849 såsom Qvinnans dödsdag. Hon efterlemnade 2ne omyndiga döttrar AnnaBritta och Maria för hvilka Johannes Bengtsson i Hesslebacken är förmyndare. Bouppteckningen var hållen d. 29 mar detta år; arfskiftet d. 3 okt 1849, uppvisad vid Sunnerbo häradsrätt, under n° 2, vid lagtima hösttinget. Enligt detta får hvartera barnet efter sin moder i löst och fastighet 147 Rdlr 7 skilling 7 runst Banco, hvilka pengar förmyndaren genom skuldsedel af enkomannen emottaget. För öfrigt har fadren åtagit sig barnens vård och uppfostran tills de fyllt 15 år emot afgälden för deras tilldelade fastighetslotten. Emot hans hinderslöshet var prestbetyg från Pastor i Ryssby gifvet d. 22 feb 1850.

debetsedlen för 1849 visar i 2 ant. 1.38.5 (?) Bko charta.

Det mot pigan d. 10 april 1849 af Lars Peter Jonsson i Ljunga, Ryssby sn, skriftligen gjorda förbud mot lysning till äktenskap, är genom betyg af den 14 maj 1849 återkalladt af Lars Peter Jonsson.

Vittnen härtill: Daniel Appelqvist och Johannes Månsson i Säfsarp mellangård.

Pigans fader var personligen närvarande och gaf sitt bifall till detta äktenskap.

Detta tillemnade äktenskap upplöstes på så sätt, att mannen måndagen den 8 april 1850 intog arsenik och dog samma dag.

Uppskuren och begrafven i tysthet i Ryssby.

Han var annars allmänt väl ansedd och känd såsom en stilla, Gudfruktig och redbar man; men i förargelse öfver en pigas hafvandetillstånd, som tjente hos honom och hvars son hade velat förbjuda vigseln, hvilket af mig inte kunde upptagas och icke heller blef upptaget, emedan han ej lofvat äktenskap med den frukt samma pigan och utan alla vittnen m.m., hvilket alt släktingar lära honom förebrott, tog han i hast detta sorgliga beslut att döda sig sjelfv.

Bröllopet var utsatt till d. 14 april.

Föreningens styrelse 2016

Ordförande

Gerd Brisfjord Karlsson
Tel. 0140-161 59, 073-071 85 11
gerdbk@yahoo.se

Vice ordförande

Torbjörn Aronsson
Tel. 0140-182 86, 073-901 28 19
tobbearon@gmail.com

Kassör

Solvig Wigén
Tel. 0140-621 30, 070-223 94 64
wigen.sg@telia.com

Sekreterare, webmaster

Anders Johansson
Tel. 070-627 93 41
webmaster@tranasydre.se

Ledamot

Sten Berggren
Tel. 0140-304 65, 073-828 05 22
tigermoth16@gmail.com

Ledamot

Irene Nordell
Tel. 0140-140 57, 070-278 38 21
irene.nordell@live.se

Ledamot

Tom Wallberg
Tel. 0140-136 21, 070-587 27 49
tom.wallberg@hotmail.se

Medlemsöppet

**Tisdagar mellan kl. 17.00 -
20.00 från 20 september till
29 november**

Som tidigare erbjuder vi föreningens medlemmar att ta del av allt som finns i vårt arkiv och våra datorer. Jörgen Jonsson och Elisabeth Linderfalk ansvarar för denna verksamhet och hjälper till när så behövs. Fikastund ingår!

Ett stort tack!

Styrelsen vill rikta ett varmt tack till våra annonsörer för ert stöd till föreningens verksamhet.

Vi vill också tacka de medlemmar, ingen nämnd och ingen glömd, som på ett eller annat sätt skänker gåvor till föreningen. Det kan vara i form av böcker, tidskrifter, släktutredningar, CD-skivor m.m. Tack för att ni tänker på oss när ni röjer därhemma!

Medlemsavgift 100 kr/år. Familjemedlem 50 kr/år
Föreningens plusgirokonto: 442188-9

Tranås/Ydre Släktforskarförening

www.tranasydre.se